

ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОГО ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ УРБАНІЗОВАНОГО СЕРЕДОВИЩА

Голуб М. Г., експерт

(НТ «Товариство лісової сертифікації в Україні», Київ, Україна)

Кременецька Є. О., к.с.-г.н., доцент

(Сумський Національний аграрний університет, Суми, Україна)

FEATURES OF RESPONSIBLE FOREST MANAGEMENT IN CONDITIONS OF URBANIZED ENVIRONMENT

Holub M.G.,

(Non-entrepreneurial Society «Association of Forest Certification in Ukraine», Kyiv, Ukraine)

Kremenetska Yevheniia,

(Sumy National Agrarian University, Sumy, Ukraine)

Характерною особливістю лісових насаджень у межах міст із високим рівнем урбанізації та у зелених зонах навколо них є щоденний антропогенний вплив на них. Це явище є особливо відчутним у лісових господарствах, які розташовані навколо обласних центрів та безпосередньо у містах.

Результати досліджень наводяться авторами виходячи із досвіду здійснення верифікаційних аудитів (у якості експертів НТ «Товариства лісової сертифікації України») за вимогами FSC стандарту контрольованої деревини (FSC-STD-40-005 V2-0) протягом 2015-2018 рр. ДП «Ужгородське ЛГ» було перевірене у серпні 2015 р. під час дії Міжнародного проекту довіри «Незалежна оцінка виконання вимог стандарту лісоуправління груповими утримувачами сертифікату лісоуправління за схемою FSC в Україні», який здійснювався Національним представництвом FSC в Україні та ASI (Accreditation Services International).

Визначальним щодо відповідального рівня ведення лісового господарства є величина розрахункової лісосіки – обсяг деревних ресурсів, що вилучається з метою заготівлі стиглої деревини під час рубок головного користування (РГК). Відповідність вимогам FSC стандарту контрольованої деревини була підтверджена (за підсумками верифікаційних аудитів) для таких державних підприємств: ДП «Івано-Франківське лісовий селекційно-насінневий центр» (величина розрахункової лісосіки – 3,89 тис. м³, площа державного лісового фонду лісгоспу – 2,6 тис. га); ДП «Івано-Франківське лісове господарство» (відповідно 20 тис. м³ та 24,9 тис. га); ДП «Львівське лісове господарство» (РГК немає, площа – 22,3 тис. га); ДП «Тернопільське лісове господарство» (19,6 тис. м³ та 23,9 тис. га); ДП «Сумське лісове господарство» (33,7 тис. м³ та 26,4 тис. га); ДП «Вінницьке лісове господарство» (44,1 тис. м³ та 52,5 тис. га); ДП «Ужгородське лісове господарство» (3,6 тис. м³ та 17,3 тис. га); ДП «Черкаське лісове господарство» (36,7 тис. м³ та 37,26 тис. га). Усі вищеперераховані лісгосподарські підприємства підпорядковуються Державному агентству лісових ресурсів України, вони розташовані у межах міст обласного значення підприємства.

Головним показником рівня відповідальності в умовах сучасного лісового господарства є FSC сертифікат системи ведення лісового господарства. З вищевказаного переліку підприємств (станом на 15.02.2019 р.) діючий FSC сертифікат мають: ДП «Івано-Франківське лісове господарство»; ДП «Вінницьке лісове господарство»; ДП «Ужгородське лісове господарство»; ДП «Черкаське лісове господарство».

ДП «Тернопільське лісове господарство» дію свого сертифікату лісоуправління призупинило внаслідок того, що на даному етапі витрати на процедури сертифікації фінансово не є виправданими (незначна величина розрахункової лісосіки та низька якість товарної деревини (понад 50% – грабова секція)). Адміністрацією ДП «Львівське ЛГ» та ДП «Івано-Франківське ЛСНЦ» при опитуванні, під час проведення польових перевірок, була задекларована добра воля щодо співпраці із представництвом FSC в Україні та підтримка цінностей лісової сертифікації, але підтримувати статус FSC сертифікованого господарства немає фінансової можливості. ДП «Сумське ЛГ» на даний момент подало заявку на проходження процедури FSC сертифікації системи управління лісовим господарством.

Набагато складніша ситуація спостерігається на об'єктах та територіях природно-заповідного фонду, які знаходяться в зелених зонах великих міст. На даний момент, національні парки, заповідники і ін. не є сертифікованими. Лісове господарство у таких установах ведеться, але немає підтверджень щодо дотримання ними вимог міжнародних стандартів у частині балансу економічних, соціальних та екологічних показників.

У рамках дії проекту «Дунайсько-Карпатської програми WWF в Україні» авторами (у якості експертів з питань лісівництва) у жовтні 2018 р. проводилася перевірка скарги місцевих активістів щодо комунального підприємства «Святошинське ЛПГ» (м. Київ). Зміст скарги зводився до наявності фактів системних самовільних порубів старовікових дубів. Характерним для лісових насаджень в умовах урбанізованого середовища є те, що подібні випадки виявляються місцевими активістами. Правоохоронні органи та екологічні інспектори не приділяють увагу виявленню порубів старовікових дерев або здійснюють лише пасивне спостереження. Характерним для даного лісопаркового господарства є брак фінансування. Останніми роками проведено скорочення егерського штату, об'єднано інші штатні одиниці, що призводить до неповноцінної охорони лісових масивів. Покращення потребує також рівень професіоналізму спеціалістів підприємства у питаннях реалізації ряду лісогосподарських заходів. Слід зазначити, що не зважаючи на реорганізацію, у лісових масивах збереглась достатня кількість характерних для даної місцевості представників фауни (заєць русак, косуля європейська та навіть кабан дикий). У проведенні санітарних вибіркового рубок 2018 р. значних порушень не виявлено.

Прагнення суспільства до сталого розвитку має прояв у необхідності налагодження тісної співпраці між установами різного підпорядкування, у яких ведеться лісове господарство, та зацікавленими сторонами (місцевими громадами та активістами природоохоронного спрямування).